

kajaanin runo viikko

Sana ja sävel

ENNAKKO-OHJELMA 5.–9.7.2023

Suven runoilijan esittely Arja Tiainen

Arja Tiaisen (s. 1947) esikoisteos *Nukun silmät auki* -runokokoelma ilmestyi vuonna 1971. Hänet palkittiin kirjallisuuden Valtionpalkinnolla 1983 ja Pro Finlandialla 2011. Tiaista on luonnehdittu avoimen omaelämäkerralliseksi ja tunnustukselliseksi runoilijaksi. Toisaalta hänen käsittelemänsä feministiset teemat ovat nousseet yleiselle tasolle ja kantaneet sukupolvelta toiselle.

Seinäjoella syntynyt ja Vantaalla asuva runoilija on kirjoittanut myös kritiikkejä, novelleja ja kuunnelmia sekä käynyt aktiivista kirjallisuuskeskustelua. Hänen tunnetuin tekstinsä lienee Paratiisi, joka soi edelleen lauluna niin radioissa kuin karaokessa.

Tiaisen uusin kokoelma on vuodelta 2017 Kirjeitä karkaillevalle puolisolle.

Veikko Halmetoja

Kuva: Teemu Juutilainen

kajaanin runo viikko

Sana ja sävel

Koskikatu 2, 87200 Kajaani

Taiteellinen johtaja **Kati Outinen**

Tiedottaja **Veikko Halmetoja**
044 215 3005, runoviikko@gmail.com

Tapahtumapäällikkö **Minna Saastamoinen**
044 7100 922, minna.m.saastamoinen@kajaani.fi

Tapahtumas sihteeri **Kirsi Kilpeläinen**
044 7100 400, kirsi.kilpelainen@kajaani.fi

www.runoviikko.fi

Graafinen muotoilu: teemu@sirvio.fi

Tässä juoksemme

viha ja minä

kiinnikasvaneina

mahdoton meitä on erottaa.

Kun kaikki hylkäsivät minut

viha ei

se piti hengissä – ei mikään rakkaus!

Varjelen vihaani kuin parasta ystävää

kun paras ystävä luikki

sivukatuja pakoon

maailma peitti silmänsä

ohikulkija kulki ohi kuin varjo.

Viha odotti porttikäytävässä

ojensi kätensä

laski saatavat pennilleen.

Niitä minä nyt kuljen karhuamassa

tässä juoksupoikien

maailmassa.

Arja Tiainen, Palava susi 1977, Runoja 1971–1982, WSOY 1984

Tervehdys,

Kuljemme kohti kesää ja meitä ympäröivä todellisuus tuottaa dystooppisia tulevaisuudenkuvia.

Haluun muistuttaa tunteiden ja tapahtumien virtaavuudesta. Kun antaa niiden tulla, ne myös menevät pois ja uusi tunne ja tilanne valtaa näköalan. Aina on mahdollista että se on toisenlainen, se on jopa hyvin todennäköistä.

5.–9.7.2023 kokoonnumme taas Kajaanissa ja ihmettelemme maailmaa taiteilijoiden kanssa ja avulla. Saamme ehdotuksia toisenlaisista maailmoista ja uudennlaisista tavoista suhtautua vanhanlaisiin ilmiöihin.

Mielenrauhaa ja iloa odotukseen,

Ystävällisesti

Outisen Kati

ISOLDE, PAKOLAINEN

*Kannoin hartioillani maailman murheita
ja halkesin kahtia: ironia ja patetia taistelivat
mutta nyt olen ehjä, olen*

onnellinen nainen

en rikas, en kaunis, en vastanainut. Onnellinen vain.

Minulle riittää se mitä minulla on,

mielenrauhani.

*Kuolemaa en sure, ja pelot olen heittäyt
ja pelon pelon.*

Elämä on suurenmoinen

enkä minä anna kenenkään pilata

tätä ainuttani, turhilla käskyillä.

Turhaa murehtia eilisiä tai tulevaa, turha

pohtia mitä muut sanovat tai eivät sano.

Rakastin Tristania ja nyt hän on poissa.

Hän jätti minulle hyvän perinnön: elämänilon ja

rohkeuden.

Arja Tiainen, Isolde, Pakolainen 1981, Runoja 1971–1982, WSOY 1984

Kuva: Mainos B2B

Villit peurat

Aulikki Oksanen, Vuokko Hovatta, Jarmo Saari ja Panu Savolainen

Esitys on osa Ystävät yhdessä -kiertuetta, joka juhlistaa 15 vuotta jatkunutta yhteistyötä, runoutta & musiikkia. Esityksessä kuullaan Oksanen runoutta Hovatan laulamana ja runoilijan itse lausumana. Mukana on uusia sävellyksiä, joita ovat tehneet esityksen muusikot. Runojen ja laulujen kantavia teemoja ovat rakkaus, aika, maailmantila, metsät, myytit ja villieläimet.

Häpeä! – nolo komedia

Näyttämöllä: Mari Turunen ja Kaisa Hela

Mitä on häpeä? Onko se nolo hetki arjessa vai halvaannuttava tunnetila sukujuhlissa? Onko se pientä kompurointia korkkareissa vai täydellinen mahalasku? Katsojat viedään riemukkaalle ristiretkelle häpeän ytimeen.

Perustuu vankkaan kokemukseen ja sekavaan mieleen.

LEHMÄ!

Ohjaus: Unna Kittä ja Heli Lyytikäinen
Näyttämöllä: Unna Kittä, Heli Lyytikäinen, Mikko Makkonen

Teos pohtii ihmisen ja lehmän välistä suhdetta fyysisen teatterin, tanssin ja nykymusiikkiteatterin keinoin. Teoksen tekstit on koottu haastattelemalla karjataloudella elantonsa saaneita tai yhä saavia pientilallisia. Muistoja karjakoilta kerättiin 60-luvulta nykypäivään. Moni asia lehmien hoidossa on muuttunut, mutta ydin pysyy samana. Karjakon ja lehmän suhteen ytimessä on molemminpuolinen riippuvuus ja myös rakkaus.

Kuva: Petra Tiihonen

Valokuva: Iivari Mikkonen
Grafikanlehti: "Ylistän rakkautta" Copyright Tapio Tapiovaara, Kansan Arkisto

Huojuu elämän puu

Lavalla: Tessa Aarnio, Kristiina Halkola, Vuokko Hovatta, Antti Kujanpää ja Jussi Lehtonen

Yhteisöllisessä muistissamme on paljon tietoa siitä, miten sotaa voi käsitellä, miten siitä voi selvitä. Runo ja musiikki voivat sanoittaa erilaisissa historiallisissa hetkissä yhtä lailla pelkoja kuin tulevaisuuden uskoakin. Runoja ja lauluja sodasta ja rauhasta 1940-luvulta nykyhetken sisältää kahdenkymmenen

suomen- ja ruotsinkielisen runoilijan tuotantoa Katri Valasta Bo Carpelaniin, Eeva-Liisa Mannerista Olli Heikkoseen. Huojuu elämän puu -esityksen sisällön suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat työryhmän jäsenet kirjailija Marja-Leena Mikkola ja dosentti Ulla-Maija Peltonen sekä viisi esiintyjää.

Lavarunouden työpaja sekä Runoutta ja lyhytproosaa

Näyttämöllä: Aura Nurmi

Työpaja soveltuu myös niille, joilla ei ole esiintymisestä tai lavarunoudesta aiempaa kokemusta. Mukaan muistiinpanovälineet. Pajassa kirjoitetaan ja luetaan tekstejä ääneen hyvässä ja luottamuksellisessa hengessä. Käsittelemme myös esiintymisjännitystä ja äänenhallintaa.

Aura Nurmi on suomalaisen lavarunouden pioneereja. Häneltä on julkaistu kaksi palkittua runokirjaa, Villieläimiä ja Leijonapatsailla. Hän on perustanut Nuorten open mic -runoliikkeen ja viimeistelee parhaillaan esikoisromaania. Omassa esityksessään Nurmi lukee runouttaan sekä otteita uudesta romaanistaan nimeltä Karkuteilla.

Kuva: Jonne Räsänen

Kuva: Maarit Kalmakurki

Vahvaksi oppinut on sisältä hauras

Ohjaus: Kaisa Sarkkinen
Näyttämöllä: Karoliina Kudjoi, Sanna Majanlahti

Johanna Venhon ja Marja-Liisa Vartion runouteen perustuva esitys on lämmintä huumoria kaihtamaton ja se kertoo muistoista, rakkaudesta, luopumisesta, surun olemuksesta – ja ennen kaikkea ystävyydestä. Se on tarina kahden kirjailijan, Sylvi Kekkosen ja Marja-Liisa Vartion kuvitteellisesta kohtaamisesta elokuussa 1966.

Lavarunouden Open Mic

Joensuun Lavarunosiipi järjestää Kajaanin Runoviikolle lavarunouden open micin. Aluksi tapahtumassa esiintyy kaksi Lavarunosiiven lämmittelijäesiintyjää, joiden jälkeen lava on vapaa ja mikki auki jokaiselle halukkaalle. Esiintyjille on varattu 5 minuuttia aikaa lukea omia runoja, räppejä, spoken wordia tai muuta itse kirjoitettua sanataidetta.

Minä unohdin miten suuressa talossa asun

Ohjaus: Simo Heiskanen | Näyttämöllä: Simo Heiskanen, Milla Viljamaa, Sara Puljula ja Topi Korhonen

Lausuen ja lauluina esitetyt *Mirka Rekolan* runot toimivat esityksen punaisena lankana. Liike ja projisoinnit luovat assosiaatioita, jotka ovat Rekolan runojen toistuvia runokuvia – meren mielialoja, vuodenaikojen vaihteita. Teos puhuttelee ja haastaa kielellisen ja ilmaisullisen monisärmäisyytensä ansiosta kaikenikäisiä katsojia tarkkaavaisuuteen ja sisäiseen dialogiin Rekolan runouden kanssa.

Historiaan sotkeutuneen koiran monologi

Ohjaus: Esko Janhunen | Näyttämöllä: Eila Pennanen

Runomonologi perustuu puolalaisen vuonna 1997 Nobel-palkinnon voittaneen runoilija Wislawa Szymborskan tuotantoon. Szymborskan runoja on luonnehdittu ytimekkäiksi pienoistutkielmiksi ihmisistä yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Inhimilliset, todellisuuden sirpaleista koostuvat runot huokuvat tutkivaa älyä, lämmintä ironiaa ja paradokseja. Itse esitys ottaa näytelmällisenä etäisyyttä perinteisiin runokoosteisiin ja on elämän lailla täynnä rakkautta, tuskaa, vihaa, hiekä ja myötätuntoa.

Runoviikon klassikot

KAJAANISSA NÄHDÄÄN JA KUULLAAN, KOETAAN JÄLLEEN MYÖS:

Iiron koulu – Iiro Kajas luennoi

Runoilijan ääni – Veikko Halmetoja haastattelee mm. Suomen runoilijaa

Avajaiset – mahtava kattaus Kajaani-puheineen